

กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย
สู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
The Strategy of Quality Enhancement for Ban Nai Soi Community Learning
Center Leading to Sufficiency Economy Village, Mae Hong Son Province

(Received: April 17, 2020; Revised: July 9, 2020; Accepted: July 31, 2020)

พรสวรรค์ กิตติธเนชโสภา^{1*}

Phornsawan Kitthanakhosit^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ วาระการประชุมเชิงปฏิบัติการ สรุปผลการประเมินโดยการใช้ฉันทามติ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจงจากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 3 หมู่บ้าน จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์และสรุปเป็นความเรียง ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจงจากผู้เกี่ยวข้องจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ วาระการประชุมโดยใช้กระบวนการประชุมรวมพลังสร้างสรรค์แบบ AIC ซึ่งแบบตรวจสอบร่างกลยุทธ์ใช้การลงฉันทามติใน 4 ด้าน คือ ด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการใช้ประโยชน์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่ผ่านการประเมินเกณฑ์มาตรฐาน 3 ด้าน 9 ตัวชี้วัด

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Education, Chiang Mai University

* e-mail: luzynaisoi@yahoo.com

2. ผลการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ทุกหมู่บ้านต้นแบบมีการปฏิบัติครบทั้งมาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

3. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องดำเนินการ 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร กลยุทธ์ที่ 3 การเสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาฐานการเรียนรู้สู่ฐานเรียนรู้ชุมชน และผลการตรวจสอบกลยุทธ์ พบว่า ทุกกลยุทธ์มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ผ่านฉันทามติ

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การยกระดับคุณภาพ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย

Abstract

This research aims 1) to evaluate the implementation standards used for monitoring Ban Nai Soi village, 2) to study the implementation procedure used in Sufficiency Economy Village 's model in Mae Hong Son province and Chiang Mai province, and 3) to set and examine the strategy of quality enhancement for Ban Nai Soi Community Learning Center leading to a Sufficiency Economy Village in the research has 3 steps as follows: Step 1: to evaluate the implementation standards used for monitoring Ban Nai Soi village. The study used focus group discussions by purposive sampling with a total of 32 informants. Study tools included workshop agenda notes and implementation evaluation were drawn from the analysis of data collected by using consensus. Step 2: to study the implementation procedure used in Sufficiency Economy Village's model in Mae Hong Son province and Chiang Mai province. The selected study group was chosen by purposive sampling from 3 Sufficiency Economy villages with a total of 9 informants. The study tool used was a semi structured interview with data analysis and summary of interviews completed as essay writing. Step 3: to set and examine the strategy of quality enhancement for Ban Nai Soi Community Learning Center leading to a Sufficiency Economy Village in Mae Hong Son province. The study used focus group discussions by purposive sampling with a total of 12 informants. Study tools included workshop agenda notes by an Appreciation Influence Control (AIC) process which examined 4 qualifications including consistency, suitability, feasibility, and utility.

The study found that:

1. The outcome of monitoring the implementation standard for Ban Nai Soi village, Mae Hong Son province did not meet with 3 qualifications and 9 indicators. The outcome of the implementation procedure used in Sufficiency Economy Village.

2. Found completed all the implementation procedure for 4 standard qualifications and 23 indicators as well as had methodically implementation.

3. The examination's outcome of the drafting the strategy of quality enhancement for Ban Nai Soi Community Learning Center Leading to Sufficiency Economy Village, Mae Hong Son province found that Ban Nai Soi village need to implementation for 4 strategies including 1) strategy to develop inter agencies coordination system; 2) strategy to build staff capacities; 3) strategy to develop a Sufficiency Economy Village philosophy information center at BNSCLC, and 4) strategy to develop a Community Learning Center toward community based learning. The results of the examination showed all strategies have met with consistency, suitability, feasibility, and utility standards as well as were consensus passed.

Keywords: Strategy, Quality enhancement, Sufficiency Economy, Ban Nai Soi Community Learning Center

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้านและเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ สมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ การดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ เสถียรภาพและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ ในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด รวมถึงมีกรอบทิศทางและ เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่สนองหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 สอดคล้องกับกรอบทิศทางแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ซึ่งจะรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศและ สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, <http://www.plan.cmru.ac.th/documents/nation/01004.pdf>, 2561)

กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทานไว้ในวโรกาสต่าง ๆ มาเป็นหลักในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจหลักของ

กรมการพัฒนาชุมชน คือ ตระหนักถึงความสำคัญในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ จนเป็นวิถีชีวิตของสังคมไทยและเพื่อให้งังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมทั่วทั้งประเทศให้แผ่นดินไทยได้ชื่อว่า “แผ่นดินแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (กระทรวงมหาดไทย. กรมการพัฒนาชุมชน, 2558 : 7)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภายใต้สังกัดของศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จัดการศึกษาให้กับเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกชุมชน ซึ่งเนื่องจากหมู่บ้านบ้านในสอยได้เข้ารับการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในปี พ.ศ. 2559 จากสำนักงาน พัฒนาชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน กรมการพัฒนาชุมชนร่วมกับกระทรวงมหาดไทย แต่ผลการประเมิน หมู่บ้านบ้านในสอยพบว่าไม่ผ่านการประเมิน โดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยได้มีส่วนร่วมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านบ้านในสอยในมาตรฐานที่ 3 ด้านการเรียนรู้ของเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย ในการรับการประเมินของหมู่บ้านบ้านในสอยด้วยเช่นกัน และเนื่อง ด้วยหมู่บ้านบ้านในสอยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาหมู่บ้านเพื่อเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเข้ารับการ ประเมินอีกครั้ง อีกทั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนที่จะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีความประสงค์ที่จะช่วยเหลือชุมชน สอดคล้องกับนโยบาย ของรัฐบาลในขณะนี้ที่ส่งเสริมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแรงผลักดันสำคัญในการส่งเสริมชุมชนเป็นหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง แต่การจะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยเพื่อที่จะส่งเสริม หมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปสู่การรับรองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะมีการศึกษากลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยเพื่อ ยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อประเมินหมู่บ้าน บ้านในสอยซ้ำอีกครั้ง ซึ่งจะนำผลการประเมินที่ไม่ผ่านเกณฑ์ไปสัมพันธ์กับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ดันแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะนำข้อมูลแนวทางการดำเนินงานของหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบให้กับหมู่บ้านบ้านในสอยในการศึกษาและเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับ ข้อประเมินที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพื่อดำเนินงานในการขับเคลื่อนพัฒนาสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียง รวมถึงจัดทำกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสำหรับข้อประเมิน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพื่อดำเนินงานในการขับเคลื่อนโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ทางการดำเนินงานของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยไปสู่เป้าหมายสูงสุดในการส่งเสริมเพื่อรองรับหมู่บ้านบ้านในสอยสู่การรองรับ การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่มูลนิธิหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. หมู่บ้านบ้านในสอยได้แนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานที่มุ่งให้หมู่บ้านบ้านในสอยสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยได้ผลการประเมินการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานสู่การยกระดับคุณภาพการดำเนินงานในการส่งเสริมที่มุ่งให้หมู่บ้านบ้านในสอยสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เลือกแบบเจาะจงจากผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย จำนวน 1 คน คณะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย จำนวน 3 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 3 คน และคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 28 คน จำนวนทั้งหมด 32 คน
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้เลือกแบบเจาะจงจากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่ได้รับรางวัล 3 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านผาป้อง หมู่บ้านนาปลาจาด จังหวัดแม่ฮ่องสอน และหมู่บ้านสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยหมู่บ้านละ 3 คน จำนวนทั้งหมด 9 คน
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่มูลนิธิหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย จำนวน 1 คน คณะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย จำนวน 2 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 1 คน คณะกรรมการหมู่บ้านบ้านในสอย จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน และคณะครูศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 2 คน จำนวนทั้งหมด 12 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและการศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ ใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 4 มาตรฐาน 23 ตัวชี้วัด

2. การจัดทำกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสุ่มบ้านเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้กระบวนการประชุมรวมพลังสร้างสรรค์แบบ AIC (Appreciation Influence Control) และเทคนิค SWOT Analysis ที่นำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของกลยุทธ์โดยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของฮิกกินส์และวินซ์ (Higgins and Vincze, 1993 : 5 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542 : 19) ซึ่งองค์ประกอบของกลยุทธ์ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) กลยุทธ์ 2) มาตรการ 3) ตัวชี้วัดความสำเร็จ 4) เป้าหมาย และ 5) โครงการ/กิจกรรม

3. การตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสุ่มบ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสอดคล้อง (Consistency) 2) ด้านความเหมาะสม (Suitability) 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ 4) ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) แบบฉันทามติจากที่ประชุม

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งหมด 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ วาระการประชุมใช้รูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย คือ ร่วมกันประเมินการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปผลการให้คะแนนจากการลงฉันทามติที่ประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ของกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน (2558 : 43) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่รวมถึงการสังเคราะห์เอกสารการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจงจากกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ 3 หมู่บ้าน จำนวนทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์และสรุปเป็นความเรียง

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์และศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมถึงสรุปแบบอุปนัยและนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ร่างและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย
สู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเกิดจากผลการวิจัยประเมินของหมู่บ้าน
ในสอยที่ไม่ผ่านเกณฑ์และนำไปสัมภาษณ์กับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ใน
การวิจัยเลือกแบบเจาะจงจากผู้เกี่ยวข้องจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การจัดประชุมเชิง
ปฏิบัติการเพื่อจัดทำกลยุทธ์ ซึ่งมีวาระการประชุมและแบบบันทึกการประชุมโดยใช้กระบวนการประชุม
รวมพลังสร้างสรรค์แบบ AIC และมีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบกลยุทธ์ คือ แบบตรวจสอบการลงขันตาม
มติของผู้ทรงคุณวุฒิใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสอดคล้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไป
ได้ และ 4) ด้านการใช้ประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดประชุมโดยใช้กระบวนการประชุมรวมพลังสร้างสรรค์แบบ
AIC ที่นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์เป็น (ร่าง) กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพ
ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลจากการประชุม
มีมติเห็นชอบร่าง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1) กลยุทธ์ 2) มาตรการ 3) ตัวชี้วัดความสำเร็จ 4) วัตถุประสงค์
5) เป้าหมาย และ 6) โครงการ/กิจกรรม ซึ่งดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำร่างกลยุทธ์ตาม
เกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน
รวมถึงนำเสนอผลการประชุมไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ผลการจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์
ที่วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสรุปผลการประชุมและการรับรองผลการประชุมจากผู้เข้าร่วมประชุมหลังเสร็จสิ้น
การประชุม ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นความเรียง ซึ่งการตรวจสอบการร่างกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์ผ่านการใช้การลงคะแนนขันตาม
มติที่ประชุมคณะกรรมการร่างกลยุทธ์ดำเนินงาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินการดำเนินงานของหมู่บ้านบ้านในสอย หมู่ 4 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัด
แม่ฮ่องสอน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีมาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด
พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน 3 ด้าน 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรฐานที่ 2 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบ
ด้วย ตัวชี้วัดที่ 8 มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตัวชี้วัดที่ 10 มีการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาอาชีพหลักของ
หมู่บ้าน ตัวชี้วัดที่ 12 มีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะ
เดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน มาตรฐานที่ 3 ด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 16 มีการจัดตั้งศูนย์
เรียนรู้ในชุมชน ตัวชี้วัดที่ 17 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน มาตรฐานที่
4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 20 มีจิตสำนึกของการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดที่ 21 มีกลุ่ม/องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดที่ 22 มีการใช้
พลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และตัวชี้วัดที่ 23 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยการสังเคราะห์เอกสาร การดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องใน 3 หมู่บ้าน พบว่า ทั้ง 3 หมู่บ้าน ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของกรมการพัฒนาชุมชน ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยครบทั้งมาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาเฉพาะผลการดำเนินการของ หมู่บ้านบ้านในสอยที่ไม่ผ่านการประเมิน 3 มาตรฐาน 9 ตัวชี้วัด โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจากหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งมีหลักการดำเนินงานที่สำคัญของหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงต้นแบบ ดังนี้ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้แก่ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นหลักการดำเนินชีวิต ที่สำคัญและเป็นกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาที่เน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา อันมี คุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถประยุกต์ใช้ในทุกระดับ ตลอดจนให้ความสำคัญกับคำว่า ความพอเพียง ที่ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขของการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม โดยมีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ผนวก เข้ากับ 23 หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ประกอบด้วย 1) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ระเบิดจากข้างใน 3) แก้ปัญหาจากจุดเล็ก 4) ทำตามลำดับขั้น 5) ภูมิสังคม 6) องค์กรรวม 7) ไม่ติดตำรา 8) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 9) ทำให้ง่าย 10) การมีส่วนร่วม 11) ประโยชน์ส่วนรวม 12) บริการรวมที่จุดเดียว 13) ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ 14) ใช้ธรรมชาติ ปรารถนาธรรม 15) ปลุกป่าในใจคน 16) ขาดทุนคือกำไร 17) การพึ่งตนเอง 18) พออยู่พอกิน 19) เศรษฐกิจ พอเพียง 20) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน 21) ทำงานอย่างมีความสุข 22) ความเพียร และ 23) รู้ รัก สามัคคี ซึ่งเป็นหลักการดำเนินงานที่สำคัญและความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ หมู่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน สู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

3. ผลการจัดทำและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย สู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัยร่วมกับผู้อำนวยการและคณะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่ บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านในสอย ผู้อำนวยการและคณะครูศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งหมด 12 คน ได้จัดทำร่างกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ซึ่งผล การตรวจสอบผ่านการลงฉันทามติทั้ง 4 ด้าน โดยผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับประเด็นกลยุทธ์ทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้รับผิดชอบร่วม
<p>1. พัฒนาระบบ การประสานงาน ระหว่างหน่วยงาน</p>	<p>1. โครงการพัฒนาระบบ การประสานงานระหว่าง หน่วยงาน</p> <p>- กิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านในสอยกับหมู่บ้านใน สอย การศึกษานอกระบบและ ตามอัธยาศัย อำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน ผู้ปกครอง ศิษย์ เก่า ภาคีเครือข่าย หน่วยงาน รัฐและเอกชนต่าง ๆ ทั้งใน ประเทศไทยและต่างประเทศ</p> <p>- กิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านในสอยกับหมู่บ้าน บ้านในสอย การศึกษานอก ระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ภาคี เครือข่าย หน่วยงานรัฐและ เอกชนต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทย ไทยและต่างประเทศ</p>	<p>ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านในสอย</p>	<p>หน่วยงานรัฐและเอกชนต่าง ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร กรมส่งเสริม การเกษตร สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงาน อุตสาหกรรม กรมทดแทน พลังงาน สำนักงานที่ดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับตำบลและจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรของจังหวัด แม่ฮ่องสอน กรมส่งเสริม การเกษตร สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงาน อุตสาหกรรม กรมทดแทน พลังงาน สำนักงานที่ดินองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ ตำบลและจังหวัด ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรของจังหวัด แม่ฮ่องสอน</p>

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้รับผิดชอบร่วม
<p>2. พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร</p>	<p>1. โครงการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและมีการประสานงานประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านในสอยอย่างสม่ำเสมอ - กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยผ่านโซเชียลมีเดียและผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านในสอย 	<p>การศึกษา</p> <p>นอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอย</p>	<p>หน่วยงานรัฐและเอกชนต่าง ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานอุตสาหกรรม กรมทดแทนพลังงาน สำนักงานที่ดิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับตำบลและจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p>
<p>3. การเสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน</p>	<p>1. โครงการจัดตั้งอาคารศูนย์ข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและที่จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และวัฒนธรรมในท้องถิ่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมชมและเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 	<p>การศึกษา</p> <p>นอกระบบและตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน</p>	<p>หน่วยงานรัฐและเอกชนต่าง ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานอุตสาหกรรม กรมทดแทนพลังงาน สำนักงานที่ดิน</p>

กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้รับผิดชอบร่วม
	<p>และพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเรียนรู้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับฐานเรียนรู้ในชุมชนที่เชื่อมโยงกับศูนย์ข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน 	<p>ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยและหมู่บ้านบ้านในสอย</p>	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลและจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p>
<p>4. พัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสู่ฐานการ เรียนรู้ชุมชน</p>	<p>1. โครงการการจัดตั้งฐานเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยและหมู่บ้านบ้านในสอย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเยี่ยมหมู่บ้านบ้านในสอยเพื่อเก็บข้อมูลชุมชนทุก ๆ 3 เดือน - กิจกรรมเข้าร่วมประชุมประชาคมของหมู่บ้านบ้านในสอยทุกเดือน - กิจกรรมพัฒนานวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและจัดตั้งฐานเรียนรู้ชุมชนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยและหมู่บ้านบ้านในสอย 	<p>ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยและหมู่บ้านบ้านในสอย</p>	<p>หน่วยงานรัฐและเอกชนต่าง ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานอุตสาหกรรม กรมทดแทนพลังงาน สำนักงานที่ดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลและจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p>

การอภิปรายผล

1. ผลการประเมินการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทยของหมู่บ้านบ้านในสอยที่ไม่ผ่านการประเมินมาตรฐาน 3 ด้าน 9 ตัวชี้วัด อาจเป็นเพราะศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยขาดการกำหนดแผนงานโครงการ/กิจกรรม อีกทั้งกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยยังไม่เป็นระบบที่เชื่อมโยงกับฐานเรียนรู้ชุมชนของหมู่บ้านบ้านในสอย รวมถึงบุคลากรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพออย่างเชิงลึกที่จะสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนผู้สนใจที่จะเข้ามารับการอบรมเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งควรมีการประสานงานระหว่างบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยกับคณะกรรมการหมู่บ้านบ้านในสอยและการเยี่ยมหมู่บ้านบ้านในสอยอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชนให้มีข้อมูลชุมชนที่ละเอียดและครบถ้วนมากขึ้นที่จะช่วยในการวางแผนงานของชุมชนให้เชื่อมโยงกับฐานเรียนรู้ต่าง ๆ ของชุมชน เนื่องจากยังมีการดำเนินงานดังกล่าวไม่มากเท่าที่ควร รวมถึงยังขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ยังไม่มีการประสานงานติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายเพื่อบุคคลภายนอกจะได้มีการเข้ามาใช้บริการ อีกทั้งในส่วนของหมู่บ้านบ้านในสอยนั้นอาจเป็นเพราะว่าคนในหมู่บ้านไม่มีการจัดทำรายรับ-รายจ่ายเป็นประจำและการรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้านที่ค่อนข้างยาก เนื่องจากมีเวลาว่างที่ไม่ตรงกันสู่การรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาอาชีพหลักของหมู่บ้านอย่างยั่งยืน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน รวมถึงไม่สามารถดำเนินงานในการรวมกลุ่มกันเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังไม่มี การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของหมู่บ้าน รวมถึงยังไม่มี การดำเนินงานการใช้พลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2558 : 21) ชุมชนที่มีการจัดทำแผนแล้วควรทำความเข้าใจเกณฑ์ประเมินระดับการพัฒนา (มาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด) ทำให้สามารถช่วยในการวิเคราะห์เพื่อจะได้รู้ว่าต้องจัดเก็บ ข้อมูลใดเพิ่มเติมและการทบทวนแผนชุมชนทำให้รู้ว่ามีส่วนที่ได้แก้ไข้ปัญหาไปแล้วอย่างไร

2. การศึกษาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ พบว่า ดำเนินการครบทั้ง มาตรฐาน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด เนื่องจากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้แก่ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาที่มุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ผนวกเข้ากับ 23 หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนาการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบสู่ความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ

พอเพียงต้นแบบของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2558 : 1) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

3. การร่างและตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ต้องดำเนินการใน 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร กลยุทธ์ที่ 3 การเสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสู่ฐานการเรียนรู้ชุมชน ซึ่งที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเกิดจากผลการวิจัยประเมินของหมู่บ้านบ้านในสอยที่ไม่ผ่านเกณฑ์และนำไปสัมภาษณ์กับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ รวมถึงดำเนินการร่วมกับการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของหน่วยงานด้วย SWOT Analysis แล้วนำผลมาวิเคราะห์กำหนดกลยุทธ์โดยวิธี TOWS Matrix ที่สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11-124) กล่าวถึงกระบวนการกำหนดและพัฒนากลยุทธ์ในแง่มุมมองของการนำมาใช้ในหน่วยงานทางการศึกษา การกำหนดกลยุทธ์เป็นการนำข้อมูลและปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์สถานการณ์สภาพของหน่วยงานและการกำหนดทิศทางของหน่วยงานจัดทำเป็นกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ รวมทั้งประเมินและคัดเลือกว่ากลยุทธ์ใดที่มีความเหมาะสมกับหน่วยงานเพื่อตอบคำถามที่ว่าเราจะไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร (How do we get there)

ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในสอยหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรินทร์ เหมบุตร (2555 : 126) อธิบายว่าการตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์ที่มีองค์ประกอบตามกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ในการตรวจสอบคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้อง (Consistency) ด้านความเหมาะสม (Suitability) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) ซึ่งผลการตรวจสอบกลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เป้าหมายและโครงการ/กิจกรรมผ่านการลงฉันทามติ ทั้ง 4 ด้าน โดยผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับประเด็นกลยุทธ์ทั้ง 4 ข้อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หมู่บ้านบ้านในสอยควรขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานสำหรับข้อประเมินที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและขับเคลื่อนการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งให้หมู่บ้านบ้านในสอยสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านในซอยควรเป็นหนึ่งในหน่วยงานรับผิดชอบหลักที่ทำงานร่วมกับหมู่บ้านบ้านในซอยในการขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานสำหรับข้อประเมินที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งให้หมู่บ้านบ้านในซอยสู่การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำคู่มือการทำกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมชุมชนต้นแบบ

รายการอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. กรมการพัฒนาชุมชน. (2558). *แนวทางการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ*. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). (ร่าง) *กรอบทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574*.

สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2561, จาก http://www.plan.cmru.ac.th/documents_nation/01004.pdf

ไพรินทร์ เหมบุตร. (2555). *กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18*.

(วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.